

Usein kysyttyjä kysymyksiä

Luxemburg, 13. lokakuuta 2016

Vuoden 2015 vuosikertomus – Usein kysyttyjä kysymyksiä

1. Onko Euroopan tilintarkastustuomioistuin vahvistanut varainhoitovuoden 2015 tilit?

Kyllä. Tilintarkastustuomioistuin on vahvistanut vuoden 2015 tilit luotettaviksi (eli antanut 'puhtaan lausunnon'). Puhdas lausunto on annettu joka varainhoitovuodelta vuodesta 2007 alkaen. Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että varainhoitovuoden 2015 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta asemasta ja toimien tuloksista kyseiseltä varainhoitovuodelta.

Tilejä koskevan lausunnon lisäksi tilintarkastustuomioistuimen on annettava tarkastustensa perusteella lausunto siitä, suoritettiin tilien perustana olevat maksut EU:n sääntöjen mukaisesti. Arvioitu virhetaso oli tapahtumissa vuonna 2015 jälleen liian korkea (3,8 prosenttia), joten emme voineet antaa puhdasta lausuntoa menojen sääntöjenmukaisuudesta.

2. Onko EU:n varainhoito menossa parempaan suuntaan?

Tarkastustulokset osoittavat, että EU:n varainhoito on pysynyt pitkälti entisellään viime vuosina: arvioitu virhetaso ei ole viime vuosina juurikaan noussut tai laskenut. Virhetaso on kuitenkin pysytellyt jatkuvasti kahden prosentin "olennaisuusrajan" yläpuolella (raja-arvoa vähäisemmällä virhetasolla ei ole merkittävää vaikutusta). Tilanne vaihtelee menoalasta toiseen. Ainoastaan EU:n hallintomenojen virhetaso on olennaisuusrajan alapuolella. Tilintarkastustuomioistuin on toistuvasti suositellut, että valvontajärjestelmiä parannetaan jäsenvaltioissa ja EU:n tasolla ja että sääntöjä yhä yksinkertaistetaan, jotta varainkäytön laatu paranee ja virhetaso laskee.

3. Mitä tarkoitetaan 3,8 prosentin arvioidulla virhetasolla?

Virhetaso (3,8 prosenttia) on arvio siitä määrästä, jota ei olisi pitänyt maksaa EU:n talousarviosta, koska varoja ei käytetty EU:n sääntöjen mukaisesti. Toisin sanoen varojen käyttö ei vastaa sitä, mihin neuvosto ja parlamentti pyrkivät asiasta antamallaan EU:n lainsäädännöllä.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

Puh. (+352) 4398 47063

Puh. (+352) 4398 45410

@EUAuditorsECA

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

eca.europa.eu

Tyypillisesti virheissä on kyse maksuista edunsaajille tai hankkeille, jotka eivät olleet oikeutettuja tukeen, taikka palvelu- tai tavarahankinnoista tai investoinneista, joiden yhteydessä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä ei sovellettu asianmukaisesti.

4. EU:n talousarvion kokonaismäärä oli 145,9 miljardia euroa vuonna 2015, ja virhetaso oli 3,8 prosenttia. Onko toisin sanoen lähes 5,5 miljardia euroa tuhlatu?

Ei. Tällainen lähestymistapa voi olla harhaanjohtava. Tilintarkastustuomioistuimien tarkastaa, onko EU:n varat käytetty aiotuun tarkoitukseen, onko veloitettut kulut laskettu oikein ja täyttyvätkö tukikelpoisuusehdot. Tähän viitataan 3,8 prosentin luvulla.

Joissakin virheissä on kyse maksuista, joiden osalta tukikelpoisuusehdot eivät täyty: tukea on esimerkiksi annettu tutkimukseen pk-yritykseksi luokitetulle yritykselle, vaikka yritys oli kokonaan suuryrityksen omistuksessa, tai viljelijä on ilmoittanut pinta-alan väärin.

Näissä tapauksissa EU:n varoilla on silti voinut olla osittain myönteinen vaikutus ja niillä on kenties saatu aikaan jonkin verran hyötyä, vaikka varojen käytölle asetetut ehdot eivät ole täysin täyttyneet. Toisaalta varojen laillinen ja sääntöjenmukainenkin käyttö voi joskus johtaa tuhlaukseen esimerkiksi silloin, kun rakennetaan satama ottamatta huomioon tulevia rahtimääriä, kuten tuoreessa erityiskertomuksessamme tuodaan esiin.

5. Mistä virheet johtuvat?

Virheet johtuvat siitä, että edunsaajat eivät noudata sääntöjä EU:n rahoitusta hakiessaan. Jotta edunsaajat olisivat oikeutettuja saamaan tukea EU:lta, heidän on noudatettava erityisiä EU:n sääntöjä ja toisinaan myös kansallisia sääntöjä. Säännöillä pyritään varmistamaan, että menot aiheutuvat neuvoston ja parlamentin määrittämän tarkoituksen mukaan.

Virheet johtuvat siitä, että sääntöjä ei noudateta. Viljelijä ei esimerkiksi täytä ympäristöä koskevia sitoumuksiaan, hankkeen toteuttaja ei noudata julkisia hankintoja koskevia sääntöjä tai tutkimuskeskus ilmoittaa korvattavaksi kuluja, jotka eivät liity EU:n varoin rahoitettavaan hankkeeseen. Varainhoitovuotta 2015 koskevassa vuosikertomuksessa annetaan esimerkkejä tarkastusten aikana havaituista virheistä.

6. Jos kerran varainhoitovuoden 2015 maksujen arvioitu virhetaso oli 3,8 prosenttia, onko 96,2 prosenttia EU:n talousarviosta käytetty sääntöjen mukaisesti?

Ei. Tilintarkastustuomioistuimen lausunto EU:n menoista perustuu laaja-alaiseen otokseen, joka kattaa kaikki menoalat. Tapahtumaotos tarkastetaan yksityiskohtaisesti, havaitut virheet kvantifioidaan silloin kun se on mahdollista, ja niiden perusteella lasketaan arvioitu virhetaso.

On kuitenkin olemassa lukuisia virheitä, joita tilintarkastustuomioistuin ei voi kvantifioida. Näitä ovat esimerkiksi tapaukset, joissa hankintasääntöjä on rikottu vain lievästi, julkisuussääntöjä ei ole noudatettu tai EU:n direktiivit on saatettu virheellisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Näitä virheitä ei oteta huomioon tilintarkastustuomioistuimen arvioimassa virhetasossa.

7. Ovatko havaitut virheet petostapauksia?

Valtaosassa tapauksista eivät ole. Petoksella tarkoitetaan tahallista petollista menettelyä, jolla tavoitellaan hyötyä. Tavanomaisilla tarkastusmenettelyillä voi olla vaikea yksilöidä petostapauksia, mutta tilintarkastustuomioistuin havaitsee silti joka vuosi tarkastuksillaan joitakin tapauksia, joissa epäillään petosta. Se ilmoittaa kaikki tällaiset tapaukset Euroopan unionin petostentorijuntavirastolle OLAFille, joka tutkii ne ja ryhtyy tarvittaessa jatkotoimiin yhdessä jäsenvaltioiden viranomaisien kanssa.

8. Kenen syy – jäsenvaltioiden vai Euroopan komission?

Hallinnointitavalla on vain vähäinen vaikutus virhetasoon. Arvioitu virhetaso oli edelleen lähes sama riippumatta siitä, hallinnoitiinko menoja yhdessä jäsenvaltioiden kanssa (4,0 prosenttia) vai hallinnoiko komissio menoja suoraan (3,9 prosenttia). Korkeimmat arvioidut virhetasot havaittiin jälleen taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden menoalalla (5,2 prosenttia) sekä kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyn alalla (4,4 prosenttia). Arvioitu virhetaso oli alhaisin hallintomenojen alalla (0,6 prosenttia).

Kulujen korvaamiseen perustuvien järjestelmien ja tukioikeusjärjestelmien erilaisilla riskimalleilla on ollut edelleen suuri vaikutus eri menoalojen virhetasoihin. Kulujen korvaamiseen perustuvissa järjestelmissä EU korvaa tukikelpoisista toimista aiheutuneet tukikelpoiset kulut edunsaajien esittämien kuluilmoitusten perustella. Tukioikeuksiin perustuvissa ohjelmissa ei korvata kuluja vaan maksut suoritetaan tiettyjen ehtojen täytyttyä. Virhetaso on paljon korkeampi kulujen korvaamisen yhteydessä (5,2 prosenttia) kuin tukioikeuksiin perustuvien menojen kohdalla (1,9 prosenttia).

Viime kädessä syyäitä ovat ne, jotka ovat tehneet virheellisiä kuluilmoituksia rahoitusta saadakseen. Sekä jäsenvaltioiden että EU:n tason valvontajärjestelmillä olisi ensinnäkin estettävä tällaisten kuluilmoitusten käsittely tai myöhemmin havaittava ja tarvittaessa korjattava virheet.

9. Komissio voi periä virheellisesti käytetyt varat takaisin jäsenvaltioilta. Miten paljon tämä vaikuttaa virhetasoon?

Jos tarkastamiimme maksuihin ei olisi vuonna 2015 kohdistettu korjaavia toimenpiteitä, arvioitu kokonaisvirhetaso olisi ollut 4,3 prosenttia 3,8 prosentin sijaan. Parantamisen varaa on edelleen, vaikka komissio on pyrkinyt parantamaan riskienarviointiaan ja korjaavien toimenpiteiden vaikutuksen arviointia.

Merkittävä osa virheistä olisi voitu estää tai havaita ja korjata ennen maksujen suorittamista, jos komissio, jäsenvaltioiden viranomaiset tai riippumattomat tarkastajat olisivat hyödyntäneet kaikkia saatavillaan olevia tietoja.

Esimerkkinä voidaan todeta, että hyödyntämällä kaikkia saatavilla olevia tietoja virhetasoa olisi kenties voitu alentaa kaikkiaan 3,2 prosenttiyksikköä maaseudun kehittämisen, ympäristön, ilmastotoimien ja kalastuksen alalla (5,3 prosenttia), 3,0 prosenttiyksikköä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden alalla (5,2 prosenttia) ja 0,9 prosenttiyksikköä maataloustukirahaston maatalousmenojen alalla (2,2 prosenttia).

Kaikki vuoden 2015 vuosikertomusta koskevat tiedot ovat saatavilla 23:lla EU:n kielellä sivustollamme www.eca.europa.eu